

Aktualitātes meža nozarē Baltijas jūras reģiona valstīs

Zviedrijā

Zviedrijas meža nozarē 2026. gada pavasarī dominē ziņas par zemu pieprasījumu pasaulē, pieaugošām regulatīvajām izmaksām un nozīmīgām strukturālām izmaiņām tirgū.

1. Tirgus lejupslīde un peļņas spiediens

Zemākais uzticības līmenis: Mežsaimniecības nozares uzticības indekss ir noslīdējis līdz zemākajam punktam kopš Covid-19 sākuma. To ietekmē zemais pieprasījums pēc zāgmateriāliem un celulozes globālajos tirgos, kā arī ASV ieviestie tarifi Zviedrijas koksnes produktiem.

Cenu korekcijas: Pēc straujā kāpuma 2025. gadā, lielākie spēlētāji tirgū, piemēram, **Södra** un Zviedrijas valsts uzņēmums **Sveaskog**, 2026. gada martā ir samazinājuši zāģbaļķu iepirkuma cenas, reaģējot uz zāģētavu zemajiem rentabilitātes rādītājiem.

Ražotņu slēgšana: Smago tirgus apstākļu dēļ uzņēmums *Bergkvist Siljan* 2026. gada martā slēdz savu Moras kokzāģētavu. Arī tehnoloģiju milzis *Valmet* paziņojis par ražošanas pārtraukšanu savā Sundsvallas rūpnīcā.

2. Politiskie un regulatīvie izaicinājumi

Milzīgi izmaksu pieaugumi: Zviedrijas Mežrūpniecības federācija brīdina, ka jaunie Eiropas klimata un transporta noteikumi (piemēram, ETS reformas un pieaugošās dzelzceļa kravu pārvadājumu maksas) nozarei 2026. gadā var izmaksāt papildu **2 miljardus kronu**.

Dabas atjaunošanas regula: Tiek prognozēts, ka ES Dabas atjaunošanas regulas ieviešana varētu liegt saimniecisko darbību **1,6 miljonos hektāru** produktīvo mežu, samazinot koksnes ieguvi par aptuveni 8 miljoniem kubikmetru gadā.

3. Strukturālas pārmaiņas un pētījumi

Sodra darījums ar IKEA: Meža īpašnieku kooperatīvs *Sōdra* ir pabeidzis vērienīgu darījumu, pārdodot savus meža īpašumus Latvijā un Igaunijā (kopā ap 153 000 ha) ar *IKEA* saistītajai grupai *Ingka Investments*.

Jauns pētījums par oglekli: 2026. gada martā publicēts pētījums liecina, ka Zviedrijas senie meži uzglabā par **83% vairāk oglekļa** nekā apsaimniekotie meži, kas radījis jaunas diskusijas par mežsaimniecības modeļa maiņu.

Klimata pielāgošanās plāns: Zviedrijas Meža aģentūra publicējusi jaunu 5 gadu plānu (2026–2030), lai uzlabotu mežu noturību pret vētrām un krīžu vadību klimata pārmaiņu apstākļos

Somijā

Somijas meža nozarē 2026. gada pavasarī vērojama sarežģīta situācija, kurā augsts pieprasījums pēc enerģētiskās koksnes saduras ar neaktīvu papīra un celulozes tirgu pasaulē

1. Koksnes tirgus un cenas

Cenu kāpums: Atšķirībā no Zviedrijas, Somijā 2026. gada sākumā saglabājas spēcīgs cenu kāpums. Vidējā cena egles un priedes kokmateriāliem martā pieaugusi par **2–5%**, sasniedzot pēdējo gadu augstāko līmeni.

Enerģētiskās koksnes bums: Sakarā ar atteikšanos no Krievijas energoresursiem, pieprasījums pēc malkas un šķeldas ir milzīgs. Tas rada konkurenci starp enerģētikas sektoru un celulozes rūpnīcām par tehnoloģisko koksni un papīrmalku.

Importa problēmas: Somija joprojām izjūt aptuveni **10 miljonu m³** koksnes iztrūkumu gadā, ko iepriekš importēja no Krievijas, tādēļ vietējā koksnes ieguve ir maksimāli noslogota.

2. Kokrūpniecība

Metsä Group jaunumi: Uzņēmums paziņojis par nozīmīgām investīcijām Kemi bioproduktu rūpnīcas efektivitātes celšanā, lai gan celulozes cenas pasaulē ir “zem spiediena”.

Stora Enso stratēģija: Uzņēmums turpina pāreju no tradicionālā papīra ražošanas uz ilgtspējīgu iepakojumu un koka būvniecības materiāliem, martā atklājot jaunu CLT (krusteniski līmēta koka) ražošanas līniju.

Koncerna UPM peļņas rādītāji: UPM 2026. gada pirmajā ceturksnī uzrāda stabilus rezultātus, pateicoties veiksmīgai darbībai biodegvielas sektorā, kas kompensē kritumu grafiskā papīra segmentā.

3. Tehnoloģijas un vide

Digitālā inventarizācija: Somija 2026. gadā ievieš jaunu, uz mākslīgo intelektu balstītu meža inventarizācijas sistēmu, kas ļauj reāllaikā sekot līdzi mizgraužu izplatībai un mežaudžu augšanai.

Dabas aizsardzība: Turpinās diskusijas par METSO programmu (mežu brīvprātīgu aizsardzību), kurai valdība 2026. gada budžetā ir palielinājusi finansējumu, lai stimulētu privātos meža īpašniekus saglabāt t.s. “vecos mežus”.

4. Sezonālie faktori

Pavasara atkusnis: Ka jau rakstījām, martā Somijas dienvidos un centrālajā daļā sācies straujš atkusnis, kas ierobežo smagās tehnikas piekļuvi meža masīviem, radot īslaicīgu koksnes piegāžu pārrāvumu kokzāģētavām.

Mūsu kaimiņos – Igaunijā un Lietuvā

Igaunijas un Lietuvas meža nozarēs 2026. gada pavasarī galvenā uzmanība tiek pievērsta ciršanas apjomu ierobežošanai, digitālajai transformācijai un dabas aizsardzības integrēšanai valsts drošībā.

Igaunija: Efektivitātes meklējumi un apjomu samazināšana

Ciršanas apjomu samazināšana: Igaunijas Klimata ministrija ir pieņēmusi lēmumu par **10% samazināt mežizstrādes apjomus** valsts mežos. Šis solis tiek pamatots ar vides mērķiem, taču vietējie kokmateriālu ražotāji pauž satraukumu par konkurētspējas zuduma draudiem un izejmateriālu cenu kāpumu, jo īpaši priedes zāģbaļķiem.

Valsts uzņēmuma RMK restrukturizācija: Valsts mežu apsaimniekotājs (RMK) plāno līdz 2026. gada jūlijam likvidēt **75 darbavietas**. Turpmāk RMK vairāk paļausies uz privātā sektora pakalpojumiem, nevis saviem iekšējiem resursiem, vienlaikus ieviešot jaunu apmācību programmu sadarbībā ar Luua mežsaimniecības skolu.

Pirmie šī gada meža ugunsgrēki: Neparasti siltā pavasara dēļ jau marta vidū Ziemeļaustrumu Igaunijā fiksēti pirmie kūlas un krūmāju ugunsgrēki.

Inovācijas: Martā Igaunijā norisinājās pirmās Eiropas **mežizstrādes mašīnu operatoru sacensības**, kurās piedalījās studenti un skolotāji no visas Ziemeļeiropas.

Lietuva: Mežs kā valsts aizsardzības elements

Meži un valsts drošība: Lietuvas Vides ministrija 2026. gada martā paziņoja par stratēģisku partnerību ar militāro sektoru. Tā vietā, lai stādītu jaunus mežus Suvalku koridorā, tagad galvenā uzmanība tiek pievērsta **mitrāju un purvu atjaunošanai**, kas kalpotu kā dabiski šķēršļi pret smago militāro tehniku.

Sabiedrības aktivitāte: Martā Viļņā norisinājās vērienīgs gājiens par Lietuvas mežu aizsardzību, iedzīvotājiem pieprasot stingrākus ciršanas ierobežojumus un dabas vērtību saglabāšanu.

Digitālā transformācija: Lietuva turpina attīstīt projektu *Forest 4.0*, kura mērķis ir digitalizēt meža inventarizācijas un

apsaimniekošanas procesus, izmantojot tālīzpēti un jaunus datu analīzes modeļus.

Meža terapija: Valsts mežu uzņēmums (*Valstybinių miškų urėdija*) uzsācis aktīvi attīstīt **meža terapijas takas**, uzsverot meža sociālo un veselības nozīmi iedzīvotājiem.

Kopsavilkums par koksnes tirgu Igaunijā un Lietuvā - 2026. gada marts

Abās valstīs vērojama tendence, ka mežs vairs netiek uzskatīts tikai par koksnes resursu, bet gan par būtisku ekosistēmu oglekļa piesaistei un valsts aizsardzībai. Tas rada spiedienu uz cenām, jo īpaši Igaunijā, kur zāģbaļķu cenas 2026. gada sākumā turpināja kāpt.

Polijā

Polijas meža nozarē 2026. gada pavasarī centrālais temats ir **izejvielu deficīts** un diskusijas par ciršanas apjomu ierobežošanu dabas aizsardzības vārdā.

1. Samazinājums koksnes piegādēs

Piedāvājuma kritums: Polijas valsts mežu apsaimniekotājs *Lasy Państwowe* paziņojis, ka 2026. gadā plāno izstrādāt par aptuveni **miljonu kubikmetru mazāk** koksnes nekā iepriekšējā gadā. Kopējais tirgū nonākošais apjoms varētu samazināties pat par 3 miljoniem m³.

Iemesli: Tas saistīts ar ieviesto mežizstrādes moratoriju atsevišķās teritorijās, stingrākiem vides aizsardzības ierobežojumiem un nepieciešamību saglabāt vērtīgākos mežu masīvus.

Trauksme nozarē: Kokapstrādes uzņēmumi brīdina par ražošanas riskiem un pieaugošām izmaksām, norādot, ka izejvielu trūkums var apdraudēt nozari, kas veido vairāk nekā 5% no Polijas IKP.

2. Jauna stratēģija un noteikumi

Koksnes ieguves stratēģija: Klimata un vides ministrija uzdevusi *Lasy Państwowe* līdz 2026. gada jūnija beigām izstrādāt jaunu koksnes ieguves stratēģiju.

Klasifikācija un koksnes uzmērīšana: No 2026. gada Polijā tiek ieviesti jauni koksnes uzmērīšanas un klasifikācijas noteikumi, lai sakārtotu nozares regulējumu.

Eksporta kontrole: Polijas valdība plāno klasificēt koksni kā "stratēģisku preci", lai pastiprinātu kontroli pār tās eksportu ārpus Eiropas Savienības (piemēram, uz Ķīnu) un nodrošinātu izejvielas vietējiem mēbeļu ražotājiem.

3. Tirgus cenas 2026. gada sākumā

Koksnes cenas Polijā saglabājas salīdzinoši stabilas, taču ar pieaugošu spiedienu uz augšu deficīta dēļ:

Priedes zāgbaļķi (konstrukcijām): 260–290 EUR/m³.

Zemākas klases priedes zāgmateriāli: 250–270 EUR/m³.

Industriālā/palešu koksne: 230–250 EUR/m³.

4. Konflikti dabas aizsardzības jomā

- **Belovežas gārša:** Joprojām turpinās strīdi par ciršanas atsākšanu atsevišķās Belovežas gāršas daļās, lai apkarotu astonezību mizgrauža izplatību un mazinātu ugunsgrēku riskus, ko asi kritizē vides organizācijas.
- **Aizsargājamās teritorijas:** Tiek plānots izveidot jaunus "Meža apgabalus" (*Obiekty Leśne*), kopumā aizsargājot vairāk nekā 200 000 hektāru vērtīgāko mežu.

Vācijā

Vācijas meža nozarē 2026. gada martā vērojama ļoti saspringta situācija, ko raksturo **vēsturiski augstas koksnes**

cenās un kokmateriālu deficīts, neskatoties pat uz vājo pieprasījumu būvniecības sektorā.

Vispārējā situācija Vācijā - 2026. gada marts

Cenu rekordi: Egles zāģbaļķu (BC, 2b+) cenas martā sasniegušas **125–145 EUR/m³**, kas ir augstākais līmenis pēdējo 35 gadu laikā.

Izejvielu trūkums: Pēc iepriekšējo gadu mizgraužu invāzijas izraisītās apaļkoksnes pārpilnības tirgus ir strauji pārgājis deficīta fāzē. Svaigas koksnes pieejamība ir ierobežota, jo meža īpašnieki nesteidzas ar izstrādi, savukārt kokzāģētavu noliktavas ir tukšas.

Mežu veselība: Aptuveni **80% Vācijas mežu ir bojāti** sausuma un kaitēkļu dēļ. Kā jau mēs iepriekš rakstījām, tomēr, jaunākie dati liecina, ka Vācijas meži atkal ir kļuvuši par oglekļa piesaistītājiem, pateicoties aktīvai to atjaunošanai.

Situācija un prognozes Ziemeļvācijā

Ziemeļvācijas Baltijas jūras reģions (Lejassaksija, Šlēsviga-Holšteina, Mēklenburga-Priekšpomerānija) šobrīd atrodas nedaudz atšķirīgā pozīcijā nekā Vācijas dienvidu zemes:

Cenu līmenis: Ziemeļvācijā koksnes cenas ir nedaudz zemākas nekā valsts rietumu un dienvidu daļā, parasti paliekot **zem 130 EUR/m³** atzīmes.

Sugu sastāva maiņa: Ziemeļvācijas zemienēs dominējošā **priede** (aptuveni 22% no visiem Vācijas mežiem) tiek uzskatīta par salīdzinoši izturīgāku pret klimata pārmaiņām nekā egle. Tomēr Harca kalnu reģionā ziemeļos vairāk nekā **90% egļu audžu ir mirušas** vai bojātas.

Prognozes 2026. gadam:

Sausums: Pēc pagājušās ziemas, kad Vācijā bija maz sniega, eksperti brīdina par kritisku augsnes mitruma līmeni un prognozē **sarežģītu 2026. gadu** Ziemeļvācijas mežiem sausuma risku dēļ.

Koksnes ieguve: Paredzams, ka turpināsies pāreja no skujkokiem uz lapu kokiem (dižskābaržiem un ozoliem). Tuvāko gadu laikā skujkoku potenciāls Ziemeļvācijas mežaudzēs varētu samazināties pat par 15–20%.

Enerģētiskā koksne: Malkas cenas Ziemeļvācijā saglabājas stabilas (sākot no ~60 EUR/rm), taču pieprasījums pēc granulām un enerģētiskās koksnes turpinās pieaugt, reaģējot uz fosilā kurināmā dārdzību.

Kopsavilkums: Ziemeļvācijas mežsaimnieki 2026. gadā gūst labu peļņu no augstajām cenām, taču nozari apdraud prognozētais sausums un nepieciešamība steidzami pielāgot audžu sastāvu mainīgajam klimatam